

Overzicht projecten 2018

Nr.	Omschrijving project	€
1	Sociale, mentale en gezondheidsondersteuning	
	a. Versterken handelingsperspectief	0,2
	b. Sociale gemeenteteams voor luisterend oor	0,8
	c. Bijstand hulpverleners	0,2
	d. Versterken slagkracht veiligheidsdiensten	0,3
2	Leefbaarheidsprogramma; onderdeel gebiedsgerichte aanpak	8,5
3	Eerste fase pilots erfgoedprogramma	2,0
4	Lokale initiatieven	0,5
5	Interlevensbeschouwelijk team van geestelijk verzorgers	0,1
Totaal Programmalijn Kracht en Trots		12,6
6	Aanvullende pilots aardgasloze wijken	6,0
7	Cofinanciering testcentrum waterstof	1,0
8	Waterstofmobiliteit	4,0
Totaal Programmalijn Energie en Klimaat		11,0
9	Versterken Regionale Investeringssteun Groningen (RIG)	12,0
Totaal Programmalijn Economie en Arbeidsmarkt		12,0
10	Participatietraject en inrichting projectorganisatie	2,0
Totaal voorbereiding en uitvoering Nationaal Programma		2,0
11	Vliesgevelwoningen (waarvan € 7,4 mln. in 2018 en € 17,6 mln. in 2019)	7,4
12	Meerkosten corporatie Wierden en Borgen	4,0
13	Bestuurlijke tafels Groningen Bovengronds	1,0
Totaal eerdere afspraken Rijk-Regio		12,4

Programmalijn Kracht en Trots

1. Sociale, mentale en gezondheidsondersteuning (€ 1,5 mln)

Vanuit gemeenten, GGD en veiligheidsregio (VRG) wordt op diverse fronten gewerkt aan projecten en programma's die concreet bijdragen aan de gezondheid en veiligheidsbeleving van inwoners. Laagdrempelig en breed beschikbare hulp is hierbij het uitgangspunt. Onderstaande projecten kunnen direct in 2018 bijdragen aan urgente behoefte aan ondersteuning voor inwoners. De onderstaande projecten dragen rechtstreeks bij aan de leefbaarheid en algemene welvaart.

- Versterken handelingsperspectief (€ 0,2 mln): VRG start een project samen met inwoners om op zoek te gaan naar handelingsperspectieven bij aardbevingen. Dit houdt in dat inwoners beter weten wat men zelf kan doen, hoe dorpen zichzelf kunnen organiseren en hoe VRG en partners hierin kunnen ondersteunen. Verminderd zelfredzamen krijgen hierbij speciale aandacht.
- Sociale gemeenteteams voor luisterend oor (€ 0,8 mln): in de gemeentelijke sociale teams worden extra onafhankelijke functionarissen aangesteld (aardbevingscoaches/ inwonerbegeleiders) die speciaal voor de bewoners in het gebied een luisterend oor kunnen zijn en die hen uitleg kunnen geven en helpen bij praktische zaken die te maken hebben met de gevolgen van aardbevingen (mentaal en fysiek).
- Bijstand hulpverleners (€ 0,2 mln): hulpverleners hebben in veel gevallen een dubbele rol. Enerzijds zijn zij zelf vaak slachtoffer van aardbevings schade, anderzijds moeten zij hun medebewoners neutraal en professioneel helpen. Dit kan leiden tot stress en het functioneren op het werk belemmeren waarvoor speciale coaching wordt ontwikkeld en aangeboden.
- Versterken slagkracht veiligheidsdiensten (€ 0,3 mln): om hun werk goed te kunnen doen, worden de veiligheidsdiensten geholpen met het aanschaffen van specifiek materiaal voor aardbevingen: hefkussens en verlichtingssets voor nachtwerk. Deze investeringen dragen bij aan het veiligheidsgevoel in de regio.

2. Gebiedsgerichte aanpak: leefbaarheidsprogramma's (€ 8,5 mln)

Er wordt een bedrag van € 8,5 mln beschikbaar gesteld voor concrete initiatieven, die door gemeenten en inwoners samen zijn bedacht ter verbetering van de leefomgeving. Deze zogenoemde gebiedsgerichte aanpakken kunnen ingrepen zijn in centra van dorpen maar ook op straatniveau, bijvoorbeeld in straten waar veel schade is of waar op grote schaal moet worden versterkt.

3. Eerste fase pilots erfgoedprogramma (€ 2,0 mln)

De inwoners van Overschild hebben zich verenigd en zijn met een visie op de toekomst van het dorp gekomen, die is vertaald in een structuurvisie. Het behoud en versterken van erfgoed is hierin een belangrijk onderwerp. Met dit project wordt een integrale aanpak voor de monumentale panden samen met hun bewoners ontwikkeld. De pilot biedt ruimte voor zowel directe investeringen per pand als voor het vinden van slimmere methoden om monumentale en karakteristieke waarden mee te kunnen nemen in de activiteiten die omwille van de veiligheid (reparatie schade en versterking) gedaan moeten worden.

4. Lokaal initiatief (€ 0,5 mln)

Er wordt € 0,5 mln extra beschikbaar gesteld voor bewonersinitiatieven uit het aardbevingsgebied die de woon- en leefomgeving beter, mooier en leuker maken. In het verleden zijn hiermee bijvoorbeeld mogelijk gemaakt: Kerk Krewerd, Colorfull BEDUM, Landgoed de CAMPING en een bewegingstuin voor senioren.

5. Interlevensbeschouwend team van geestelijk verzorgers (€ 0,1 mln)

De aardbevingsproblematiek heeft niet alleen scheuren veroorzaakt in de huizen van mensen maar kan ook van invloed zijn op de mentale gesteldheid van bewoners in het aardbevingsgebied. Om de mensen extra mogelijkheden tot psychische verzorging te bieden komt geld beschikbaar voor extra geestelijk verzorgers die de bewoners de benodigde ondersteuning kan bieden.

Programmalijn Energie en Klimaat

6. Aanvullende pilots aardgasloze wijken (€ 6,0 mln)

Er komt extra geld beschikbaar voor het aardgasvrij maken van woonwijken in het aardbevingsgebied. Er wordt bijvoorbeeld geïnvesteerd in een project in Hoogezand waarmee ruim 1.000 woningen snel kunnen worden verduurzaamd, onder meer door het gebruik van industriële restwarmte. Daarnaast zijn er andere kansrijke projectvoorstellen in het aardbevingsgebied waarbij wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om snel van het aardgas af te schakelen.

7. Cofinanciering testcentrum waterstof (€ 1,0 mln)

Er wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van het waterstof-testcenter (MegaWatt testcenter) van EnTranCe (de energieproeftuin van de Hanzehogeschool Groningen en Energy Academy Europe). Dit testcenter voert onderzoek uit op het gebied van technologische ontwikkeling van waterstof, zoals de toepassingen van waterstof in de energietransitie of toepassing van waterstof als onderdeel van de vergroening van de industrie.

8. Bijdrage aan waterstofbussen (€ 4,0 mln)

De regio wil een grote stap zetten in de transitie naar waterstofmobiliteit door een forse opschaling van het aantal bussen dat op waterstof rijdt te realiseren en door een waterstof hub te bouwen. De waterstof hub voorziet in de productie van waterstof als de mogelijkheid om te tanken. Het is de ambitie om deze waterstof hub op termijn ook toegankelijk te maken voor particuliere autobezitters.

9. Versterken Regionale Investeringssteun Groningen (RIG) (€ 12 mln)

Het plafond van de Regionaal Investeringssteun Groningen (RIG), een fonds voor duurzame economische ontwikkeling, wordt nog dit jaar met € 12 mln opgehoogd. Met deze regeling zijn eerder o.a. BioMCN, ChemCom Industries, Avantium, Biopack Packaging en Syncom ondersteund, bedrijven die een belangrijke bijdrage leveren aan banen voor de toekomst in het aardbevingsgebied. Op basis van ervaring met de RIG wordt er verwacht dat deze financiële impuls leidt tot € 75 mln aan investeringen door bedrijven.

Vorbereiding en uitvoering Nationaal Programma Groningen

10. Participatietraject en inrichting projectorganisatie (€ 2,0 mln.)

Op 5 oktober 2018 is de start gemarkeerd van Nationaal Programma Groningen. Op basis van het startdocument gaat een participatietraject van start en wordt een projectorganisatie ingericht. In een traject van 6 tot 8 maanden werken betrokken organisaties en inwoners, experts, ontwerpers en onderzoekers samen aan het toekomstbeeld en een goed functionerend Nationaal Programma Groningen.

Eerdere afspraken tussen Rijk en Regio

11 en 12: Vliesgevelwoningen en Wierden&Borgen (2018: € 11,4 mln, 2019: € 17,6 mln)

Aan de Bestuurlijke Tafel is afgesproken dat de kosten voor het realiseren van sloop-nieuwbouw bij Fazantenhof (meerkosten corporaties Wierden en Borgen) en de Vliesgevelwoningen in Opwierde worden gedekt vanuit de middelen van het toekomstperspectief.

13. Bestuurlijke Tafels Groningen Bovengronds

Rijk en regio hebben vanaf begin 2018 intensief overleg gevoerd over oplossingsrichtingen en strategieën rondom de problematiek van het gasdossier. Hierbij is o.a. gewerkt met expertteams en intensieve betrokkenheid van maatschappelijke organisaties. De afspraak is gemaakt dat een deel van deze kosten uit het budget van het Nationaal Programma 2018 gedekt kunnen worden.